

BIBLIOTECARUL – PROFESIE PE PAGINILE BIBLIOPOLIS-ULUI

Tatiana COȘERIU,
director adjunct, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Abstract

The article is an analyse of the level of presentation on the „BiblioPolis” pages of a librarian profession. The study is made through the contexts: librarian’s formation, professional development, profession’s researches, librarian activity.

Keywords: library profession, homage, competences, changes.

* * *

Revista *BiblioPolis*, „find una dintre cele mai bune publicații de profil biblioteconomic din sectorul bibliotecilor publice” (dr. Teodor Ardelean, director, Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare), prin diversitatea rubricilor, a elucidat profesia de bibliotecar printr-un spectru de interferențe. Portretul bibliotecarului elocvent este încorporat în următoarele compartimente: *Cronică, Avizier, Barometru, Bilanț, Oportunități, Stagii, Ai noștri în lume, Dialog, Dialog la zi, Editorial, Omagii, Biblio-Omagii, Odă bibliotecarilor, De ziua bibliotecarului, Vivat, Crescat, Floreat! Să mai și râdem, Dezvoltare profesională, Teorie și practică, Studii și cercetări, Politici de bibliotecă, Experiențe avansate, La colegii noștri, Itinerarele frăției, Cartea de specialitate, Recenzii și consemnări.*

Liantul sintetizator al profesiei, exponențial, îl vom descrie în diverse contexte pentru a contura preocupările și tendințele ocupaționale.

I. Contextul formării bibliotecarului (cadrul formal)

Formarea academică a specialistului în informare și documentare este abordată de dr. Nelly Țurcan, prodecan al Facultății de Jurnalism și Științe ale comunicării. Articolele oglindesc curriculumul în domeniul biblioteconomiei și asistenței informaționale [1], adaptat la spațiul european al învățământului biblioteconomic și la cerințele Procesului de la Bologna [2]. Doctoranda Mariana Harjevschi, director la Biblioteca Publică de Drept, informează despre studiile în bibliologie din America [3] și instituțiile care pregătesc specialiști [4]. Doamna Ludmila Corghenci, director adjunct la DIB ULIM, conturează durabilitatea cunoștințelor obținute de bibliotecari în mediul academic în articolul *Parteneriat profesional practico-științific sau învățământul biblioteconomic la vârsta maturității* [5].

Cadrul conceptual și terminologic al competențelor bibliotecarilor se află în vizorul dr. Lidia Kulikovski [6]. Redactorul-șef al revistei *BiblioPolis*, Vlad Pohilă într-un editorial [7] evidențiază rolul competențelor în societatea cunoașterii prin *capacitatea omului de a acționa, de a aprecia, a soluționa și a decide ceva la un grad ce i-ar permite să devină o autoritate în domeniu.* Iar Vera Osoianu, director adjunct la Biblioteca Națională a RM, chibzuieste asupra standardelor de livrare a serviciilor

prin prisma tendințelor Web 2.0, Biblioteca 2.0, unde *abilitățile și competențele bibliotecarilor trebuie să se răsfrângă pozitiv asupra utilizatorilor* [8]. Exigențele față de bibliotecar cresc într-o traiectorie direct proporțională cu dezvoltarea mediului exogen și endogen. Margareta Tătăruș, colega noastră de la Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu”, Vrancea, expune cele șapte fețe ale bibliotecarului: (1) fața care oferă zâmbete; (2) fața care dăruiește, (3) fața plină de afecțiune, (4) fața caritabilă; (5) fața care oferă alinare, (6) fața care aduce bucurie, (7) fața plină de toleranță [9].

În articolul *Din istoria serviciilor de referințe* [10], dr. Nelly Țurcan menționează că *majoritatea specialiștilor au ajuns la concluzia că extinderea informației din internet este una din cauze pentru continuarea activității bibliotecilor și bibliotecarilor, care constă în organizarea și asigurarea accesului la informație, în a ajuta utilizatorilor să găsească informația necesară, în instruirea clienților în vederea utilizării resurselor informaționale*. Astfel, apare în vizor și competența de a învăța pe alții cum să gestioneze informația. În acest context este și articolul lui Jean-Philippe Lamy *Evaluarea serviciilor de referință* [11]. Direcțiile domeniului infodocumentar sunt logic corelate cu pregătirea specialiștilor, *bibliotecarul reprezentând portretul lecturii* [12]. Aceste elemente sunt explicate în articolul *Tendințe și schimbări de scene în biblioteci la solicitarea viitorului* [13], scris de dr. Lidia Kulikovski, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, iar Ludmila Pânzaru [14], director adjunct la aceeași instituție, cu tenacitate argumentează necesitatea transformărilor echitabile.

Liniile directoare pentru învățarea formală (Universitatea de Stat din Moldova), pentru obținerea competențelor de bază sunt documentele publicate la rubrica *Politici de bibliotecă*. Ele evidențiază importanța educației prin diferite forme pentru toți.

II. Contextul dezvoltării profesionalistului integrator (învățarea pe parcursul vieții)

Traian Brad argumenta că *rolul informativ al bibliotecarului... va trebui azi mai mult ca oricând să depășească stadiul de deziderat și să devină o realitate, pentru că exigențele actuale ale activității bibliotecare nu pot fi depășite de comandamentele sociale, științifice și culturale ale epocii...* [15]. Profesionalismul se dezvoltă în timp acționând relevant la schimbări și oportunități. Surse proeminente sunt articolele ce abordează profesia de bibliotecar cu următoarele conotații:

- (a) management, resurse umane: *Abordări ale managementului la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Echipa „Hasdeu”: elemente constitutive și distructive, Atestarea – 2006: un prilej de a evalua competențele, profesionalismul, individualitatea lucrătorilor BM de Lidia Kulikovski; Recrutarea și selecția personalului, Politica calității în contextul managementului schimbării, Comunicarea profesională: comportament individual și acțiune corporativă, Rivalități corporative în testarea competențelor profesionale, O nouă abordare a excelenței – calitatea personalului de Tatiana Coșeriu; Dimensiunea etică a conflictului de bibliotecă de Natalia Zavtur; Conflictul ca instrument de dezvoltare de Natalia Suvac; Abordarea în complex a bibliotecii contemporane de Elena Labliuc etc.*
- (b) învățarea adulților: *Andragogia: cum să înveți ca să înveți, Instituția care învață: designul instruirii continue a adulților, Managementul cunoașterii la Biblioteca Municipală: Repere despre campania „O oră de formare în fiecare zi”, Dacă vrei să reușești, trebuie să fii bine informat de Tatiana Coșeriu; PULMAN XT și bibliotecarii din Moldova, Primul curs online pentru bibliotecari – dreptul de autor*

pentru bibliotecari, *Bibliotecarul – promotor al accesului la informație* de Mariana Harjevschi; *Autoinstruirea – baza piramidei formării profesionale continue* de Vera Osoianu; *Copyright pentru bibliotecari* de Nelly Țurcan; *Pecha Kucha – format japonez de prezentări*, *Servicii de referință și informare*, *Fenomenul Web 2.0* de Ludmila Pânzaru; *Conceptul serviciului informații comunitare în opinia bibliotecarilor* de Claudia Tricolici; *Persoane dezavantajate: limbaj și etichetă*, *Grupul-țintă: limbaj și etichetă* de Olesia Ioncu; *Deschiderea colocolurilor de vară la BM „B.P. Hasdeu”* de Valeriu Rață etc..

- (c) vizibilitate, imagine și parteneriate: *Imaginea este un capital aflat în slujba bibliotecii* de Lidia Kulikovski; *Dezvoltarea și facilitarea parteneriatului profesional și social – factori de promovare și comunicare ai imaginii instituționale*, *Bibliotecarul – balansatorul culturii instituționale și model al imaginii structurilor infodocumentare*, *Vizibilitatea Bibliotecii Municipale în mediul profesional* de Tatiana Coșeriu; *Clubul „Biblioteca Mov” – un nou fel de a sprijini și de a încuraja prezența profesională* de Ludmila Corghenci; *Un club de elită la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* de Tatiana Roșca; *Sărbătorile de iarnă evidențiază valorile spirituale din colecțiile și sufletele colaboratorilor BM „B.P. Hasdeu”* de Gabriela Bulduma; *Imaginea bibliotecii publice – o percepție socială* de Aurica Dvoracic; *Instrumente promoționale în bibliotecă*, *Imaginea bibliotecii este de neconceput fără contribuția energetică a angajaților ei* de Genoveva Scobioală etc.

Oportunitățile de formare profesională, stagiile de documentare colateral accentuează valorile și pulsul profesiei de bibliotecar. Articole despre lecții învățate și bibliotecari activi au fost scrise de: Lidia

Kulikovski (*Invitație la Oslo: IFLA 2005, Un târg de carte ca o poveste...*, *Paradis ar putea fi și titlul unei vizite de documentare...*), Mariana Harjevschi (*14 biblioteci de drept = 1 consorțiu*, *Un eveniment internațional destinat bibliotecilor de drept*, *PULMAN – o șansă pentru bibliotecile publice*, *Oportunitățile 2002 pentru bibliotecarii BM*, *Timpul american nu este egal cu timpul moldovenesc*), Tatiana Coșeriu (*Conferința Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor din România*, *Orice lucru poate povesti istoria tuturor lucrurilor*), Tatiana Ischimji (*„America, America...”: șoc cultural*, *Noi standarde la deservirea invalizilor – Crimeea 2004*), Olesia Ioncu (*Concursul ideilor inovatoare – 2003*, *Consortiul DAISY*). Evenimente pentru bibliotecari organizate la nivel național au fost promovate în următoarele articole: *Genoveva Scobioală*, *Vlad Pohilă*. *Bibliotecarii din Chișinău s-au întrunit la Conferința lor anuală*; *Vlad Pohilă*. *Ziua bibliotecarului, pe nou*; *Tatiana Coșeriu*, *Tatiana Borodatii*. *Ziua bibliotecarului sărbătorită cu lauri*; *Tatiana Coșeriu*. *Emergența profesionistului perfect sau 23 aprilie sărbătorit de comunitatea bibliotecară cu mult fast*, *Congresul VI al bibliotecarilor din Republica Moldova: bilanțuri și perspective*; *Valeriu Rață*. *Bibliotecarii au numărat bobocii... în aprilie etc.*

III. Contextul cercetării profesiei (studii de caz)

Cercetări aprofundate despre profesia de bibliotecar pe paginile revistei sunt mai puține. Problemele studiate tratează: *Managementul resurselor umane în bibliotecile din Republica Moldova: abordare teoretico-metodologică*, *Managementul relației cu utilizatorul (sau fidelizarea utilizatorului) la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*, *Inovația în management – responsabilitatea managerilor*. *Provocări, gânduri și îndemnuri*, *Capacitatea inovativă a bibliotecii – filosofia și fundamentul schimbării ei*, *Modelul experiențial al activității bibliotecare* de Lidia Kulikovski; *Rolul de comunicatori*

al bibliotecarilor de dr. Ion Stoica; *Cine sunt managerii contra curentului? (reflecții și concluzii)* de Elena Butucel, director adjunct la BM; *Evaluarea climatului de comunicare în bibliotecă, Climatul de comunicare în bibliotecă. Managerii despre subalterni* de Natalia Zavtur, lector superior la Catedra de biblioteconomie și asistență informațională; *Viitorii bibliotecari în căutarea beneficiarului ideal* de Ala Uncu; *Locul de muncă – Biblioteca Municipală. Gradul de identificare cu instituția, Progresul individual sub semnul egalității cu progresul instituțional* de Lidia Kulikovski și Elena Butucel.

Profesorul universitar dr. Ion Stoica îndeamnă bibliotecarii la apropiere de nou, care nu se instalează pe detaliile schimbării, ci pe dezvoltarea către performanță, pe voința de cercetare și pe încrederea în valențele și în țelurile superioare ale unei activități [16]. Sperăm ca acest context să cuprindă mai multe explorări și investigații profesionale.

IV. Contextul valorificării muncii de bibliotecar (aprecieri)

Bibliotecarul și munca lui sunt prezenți în mai multe compartimente ale revistei *BiblioPolis: Dialog, Dialog la zi, Editorial, Omagii, Biblio-Omagii, Odă bibliotecarilor, Bilanț, Vivat, Crescat, Floreat!* Printre autorii care au scris despre bibliotecari sunt: Lidia Kulikovski (*Biblioteca noastră are personalitate și integritate datorită unei echipe de angajați inimoși și profesioniști, ...Deține în bibliologia noastră o poziție vădit inconfundabilă, Un excelent manager al culturii, o fidelă prietenă a bibliotecarilor; Sfetnic, formator și prieten devotat al bibliotecarilor; Trăirea prin bibliotecă și carte, pentru bibliotecă și carte etc.*); Vlad Pohilă (*Călătorind prin gânduri, suflete și frumusețe, Mărțișoare pentru bibliotecare, Testul de sinceritate al bibliotecarilor noștri, Despre Ion Stoica sau Despre polivalența trăită de esența eu-lui în armonie cu realitatea, O viață dăruită*

exemplar Bibliotecii și Cărții, Arta de a vorbi cititorilor etc.), Tatiana Coșeriu (*Călătorie prin cromatica naturii sau Gânduri frumoase despre colegii noștri, Magia numerelor sau Gânduri frumoase despre colegii noștri*), Iulian Filip (*Bibliotecarele, fericite și neîmpăcate, între cărți și oameni întrebători de carte*), Șapte personaje în căutarea unui autor de Margareta Tătăruș etc.

Bibliotecarii noștri lucrează cu entuziasm, cu pasiune, cu dăruire profesională [17], *Biblioteca noastră are personalitate și integritate datorită unei echipe de angajați inimoși și profesioniști* [18], aici se creează condiții normale pentru a activa creativ, inovativ [19], *bibliotecarul este cel ce-ți dă, atunci când vii – vorbe multe, legate într-o scoarță, iar atunci când pleci – o vorbă caldă legată-n bunăvoință...* [20]. Eseurile despre munca bibliotecarului, despre traiectoria carierei profesionale sunt cele mai sigure liante de a argumenta că bibliotecarii se simt bine la locul de muncă. Menționăm aici articolele: *Justificarea clipelor trăite* de Tatiana Coșeriu, *Sunt tânără, deci mă implic* de Mariana Harjevschi, *Mă simt excelent în acest refugiu cultural al chișinăuienilor* de Elena Butucel, *Totul a început de la BM „B.P. Hasdeu”* de Aliona Țirlan, *Bibliotecar și aspirația biblioteconomică* de Cristina Mamaiscaia, *Biblioteca Municipală – destinul meu* de Elena Dabija, *Amintiri și realități care îmi încălzesc sufletul* de Parascovia Onciu, *Am hotărât să devin bibliotecar și n-am greșit* de Natalia Corghencea, *Biblioteca Municipală – locul unde mă simt utilă* de Lilia Stavciuc, *În preajma cărții oamenii devin mai buni* de Rodica Tcaci, *Biblioteca și bibliotecarul își unesc forțele, în modul cel mai responsabil* de Angela Vintilă etc. Au mai scris pe acest subiect: Ninela Caranfil, Artistă a Poporului, acad. Mihai Cimpoi, acad. Gheorghe Duca, acad. Nicolae Dabija, prof. dr. Dimitrie Poptămaș, Ion Hadârcă, dr. Vasile Șoimaru etc.

Interviurile prezintă un suport valoros de promovare a profesiei. Cele mai reprezentative sunt: *Am crezut și cred mereu în victoria binelui, oricâte eșecuri ar interveni pe parcurs, Bibliologia e un teritoriu în care se întâlnesc toate valențele culturale* (Ion Stoica), *Și primăvara se numără bobocii... bobocii de flori, evident!...*, *O aniversare este o pledoarie pentru bibliotecă, adică pentru utilizatorii și prietenii ei, În SUA am văzut realizat și funcțional conceptul „Biblioteca – centrul comunității”, În societatea noastră, biblioteca este singura instituție democratică, Biblioteca noastră are personalitate și integritate datorită unei echipe de angajați inimoși și profesioniști, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a marcat 130 de ani. Evenimentul s-a consumat. Ce a rămas?* (Lidia Kulikovski), *La Constanța, niște zile ce nu se pot uita...* (Genoveva Scobioală), *Rostul nostru pe pământ are mai multe legături cu liniștea iubirii tainice* (Florin Rotaru) etc.

Compartimentele *Mari bibliologi, Bibliotecari celebri, Bibliofili de seamă, Bibliologi, bibliofili și colecționari* s-au dovedit a fi o minieniclopedie despre bibliotecari, bibliografi și oameni ai cărții. S-a scris despre B.P. Hasdeu, Nicolae Georgescu-Tistu, Nerva Hodoș, Ioachim Crăciun, Alexandru David, Barbu Theodorescu, Ioan Bianu, Alexandru Sadi-Ionescu, Gheorghe Codreanu, Teodor Creangă, Alexandru Kidel, Ion Madan, Emil Gane, Ion Stoica etc. Cele mai multe articole au fost scrise de Genoveva Scobioală, manager, Departamentul marketing, Ion Șpac, Vlad Pohilă, precum și Iurie Colesnic.

Publicațiile de specialitate sunt promovate în rubricile *Recenzii și consemnări, Cartea de specialitate, Revista revistelor, Exlibris, Îndemn la lectură, Noutăți editoriale*. Menționăm câteva prezentări ce se rețin: *Spiritul științific în biblioteconomie* de Alexe Rău; *Prelegeri universitare utile și agreabile nu numai tinerilor studioși, Un proiect editorial reușit, Curier cultural și profesional*

târgoviștean, Bibliologie românească, Rigorile internaționale actuale ale organizării și funcționării bibliotecilor publice, „Lectura”, „Rafturi”, „Lumina cărții”, Schimbarea nu este o oportunitate, schimbarea este o obligație, Simbolul apartenenței de breaslă, simbolul profesionistului integrat. Un portret bibliografic, Bibliotecile contemporane, Arta de a pasiiona bibliotecarii și societatea pentru bibliotecă de Lidia Kulikovski; O lucrare elaborată și dedicată omului care gândește / acționează creativ și constructiv, Libraria – pro studiul și cercetarea în bibliologie, O carte care te concentrează asupra celor esențiale de Ludmila Corghenci; Breviar bibliografic de Ludmila Pânzaru; Bibliografii virtuale de Taisia Foiu; Dinastie de cărturari bibliografici de Ion Șpac, Reflecții teoretice privind calitatea de bibliotecă de lectorul universitar Natalia Zavtur, Galeria bibliologilor români de Genoveva Scobioală, Apar și la noi manuale în domeniul de strictă specializare, O ediție monumentală a Cărții Cărților, O surpriză de pe plaiuri vrâncene: revista „Lector” de Vlad Pohilă; Culegere de articole și studii la o aniversare profesională (45 de ani de învățământ biblioteconomic superior în R. Moldova), Drumurile se fac mergând, Norme aplicate în Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” de Tatiana Coșeriu, De veghe în Templul Cunoașterii și Înțelepciunii de Valeriu Rață, O biobibliografie jubiliară de Tamara Cotoman, Lucrări ce configurează imaginea multidimensională a bibliotecii de Zamfira Mihail etc.

...La început, se pare, a fost un simplu „proiect trăsniț”, de vreți – a fost „o aventură” inițial [21]. Astăzi revista BiblioPolis conectează comunitatea biblioteconomică, răspândește inovații și practici creative, este un spațiu public profesional. Avantajele articolelor despre profesia de bibliotecar sunt incontestabile. Din 2002 au fost scrise circa 150 de articole, ceea ce constituie 8,5 % din numărul total de materiale (1771). Pentru a îmbunătăți acest aspect, eviden-

țiem următoarele sugestii: extinderea cercetărilor despre profesia de bibliotecar; abordarea complexă a subiectelor: standarde ocupaționale profesionale, integrarea tinerilor angajați, motivarea și stimularea personalului, gradul de satisfacere a salariaților, normarea muncii, comunicarea cu utilizatorii, ergonomia muncii; inițierea unei rubrici speciale de promovare a bibliotecarilor de la Biblioteca Municipală care va deveni o minienciclopedie etc.

Eu, Bibliotecarul, sunt aici, lângă tine, trecătorile, prieten și tovarăș de drum, învățător și frate, niciodată străin, niciodată învins [22].

Referințe bibliografice

1. ȚURCAN, Nelly. *Adaptarea curriculumului în domeniul biblioteconomiei și al științei informării la obiectivele procesului de la Bologna*. În: *BiblioPolis*. 2005, 4, 9-14.
2. ȚURCAN, Nelly. *Spre spațiul european al învățământului superior (aderarea RM la Procesul de la Bologna)*. În: *BiblioPolis*. 2005, 2, 9-12.
3. HARJEVSCHI, Mariana. *Vreți studii solide în bibliologie? Veniți la SBSI, Bloomington!* În: *BiblioPolis*. 2005, 1, 15-17.
4. HARJEVSCHI; Mariana. *O instituție ce cunoaște diferența*. În: *BiblioPolis*. 2005, 2, 32-34.
5. CORGHENCI, Ludmila. *Parteneriat profesional practico-științific sau învățământul biblioteconomic la vârsta maturității*. În: *BiblioPolis*. 2010, 2, 45-48.
6. KULIKOVSKI, Lidia. *Competența – noțiune definitorie în dezvoltare profesională*. În: *BiblioPolis*, 2005, 3, 8-16.
7. POHILĂ, Vlad. *Ce-i de făcut în societatea cunoașterii?* În: *BiblioPolis*. 2008, 1, 5-9.
8. OSOIANU, Vera. *Utilizatorul de Bibliotecă 2.0: context, profil, tendințe*. În: *BiblioPolis*. 2010, 4, 16-28.
9. TĂTĂRUȘ, Margareta. *Șapte personaje în căutarea unui autor : [eseu despre bibliotecar]*. În: *BiblioPolis*. 2009, 3, 103-106.
10. ȚURCAN, Nelly. *Din istoria serviciilor de referințe*. În: *BiblioPolis*. 2002, 2, 13-15.
11. LAMY, Jean-Philippe. *Evaluarea serviciilor de referință / Traducere: Ludmila Pânzaru*. În: *BiblioPolis*. 2004, 4, 14-19.
12. PIVNIUC, Nadejda. *Lectura copiilor. Privire din interior*. În: *BiblioPolis*. 2004, 1, 36-39.
13. KULIKOVSKI, Lidia. *Tendințe și schimbări de scene în bibliotecă la solicitarea viitorului*. În: *BiblioPolis*. 2007, 1, 14-18.
14. PÂNZARU, Ludmila. *Utilizatorii în căutarea bibliotecilor, bibliotecă în căutarea utilizatorilor*. În: *BiblioPolis*. 2007, 1, 19-20.
15. BRAD, Traian. *În căutarea idealului cultural*. În: *BiblioPolis*. 2002, 2, 19-21.
16. STOICA, Ion. *Sensul Schimbării în Universul infodocumentar*. Constanța: Ex Ponto, 2009, p. 133.
17. KULIKOVSKI, Lidia. *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”: realizările anului trecut*. În: *BiblioPolis*. 2002, 1, 3-7.
18. KULIKOVSKI, Lidia. *„Biblioteca noastră are personalitate și integritate datorită unei echipe de angajați inimoși și profesioniști” / consemnare: Tamara Gorincioi*. În: *BiblioPolis*. 2003, 3, 4-9.
19. *„Am optat pentru BM „B.P. Hasdeu” deoarece...”* [interviu cu Olesia Ioncu, Svetlana Andrițchi și Mariana Bumbu] / consemnare: Genoveva Scobială. În: *BiblioPolis*. 2002, 3, 44-46.
20. TĂTĂRUȘ, Margareta. *Șapte personaje în căutarea unui autor : [eseu despre bibliotecar]*. În: *BiblioPolis*. 2009, 3, 103-106.
21. POHILĂ, Vlad. *Reflecții aniversare*. În: *BiblioPolis*. 2007, 1, 5-7.
22. FÎNTÎNARU, Teodora. *Eu, bibliotecarul. Cuvânt de salut pentru „Duplexul profesional” „Profilul bibliotecarului: studii și cercetări recente” (Chișinău, octombrie 2009)*. În: *BiblioPolis*. 2009, 3, 8.